

Чечель Софія Олександрівна,
студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: Козодой Л.М.,
доцент кафедри конституційного
права та прав людини, кандидат
юридичних наук

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ АКТІВ У ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

З утвердженням у світі загальнолюдських цінностей як базової засади побудови справедливого суспільства зростає роль норм міжнародного права у регулюванні внутрішньодержавних процесів. Предметом регулювання міжнародного права є питання міждержавних відносин та правовідносини, що виникають в конкретних національних державах у зв'язку з дотриманням прав людини.

Україна як і кожна держава, є носієм власної правової традиції, а міжнародні стандарти в галузі прав людини мають певний рівень формалізації, тому виникає потреба узгодити підходи як до створення, так і до адаптації національного законодавства відповідно до міжнародних стандартів.

Мінімум міжнародних стандартів можна поділити на три категорії: 1) цілі або завдання, що визначаються міжнародним правом; 2) права і обов'язки особи і політичних партій та груп; 3) поєднання специфічних обов'язків, програмних зобов'язань і відповідальності та прав, що є обов'язковими для держави.

Під міжнародними стандартами виборів необхідно розуміти загальноприйняті вимоги, закріплені міжнародними угодами або встановлені міжнародними організаціями, що визначають принципи та оптимальні форми здійснення виборчих процедур з метою реалізації виборчих прав громадян.

Визначальним документом, який заклав основи міжнародного виборчого права, стала Загальна декларація прав людини прийнята 10 грудня 1949 року. У статті 21 Декларації

визначено, що «воля народу повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна виявлятися у періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні проводитись при загальному і рівному виборчому праві шляхом таємного голосування або через інші рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування».[1.] Отже Декларація містить такі виборчі стандарти: 1) періодичність виборів; 2) загальне і рівне виборче право; 3) рекомендація таємного голосування.

Важливим актом є Міжнародний пакт про громадянські і політичні права прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН.

Стаття 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права встановила, що кожен громадянин повинен мати без будь-якої дискримінації і без необґрунтованих обмежень право і можливість, брати участь у веденні державних справ як безпосередньо, так і через вільно обраних представників, голосувати обраним на дійсних періодичних виборах, що відбуваються на основі визнаних світовою спільнотою принципам, що забезпечують вільне волевиявлення виборців [2.].

Важливим актом формалізації міжнародних виборчих стандартів є Документ Копенгагенської наради конференції з людського виміру НБСЄ.

У Розділі 7 Документа Копенгагенської наради визначені такі умови виборів, за яких їх можна вважати підставою для формування легітимної влади, а саме:

1) вільні вибори проводяться з розумною періодичністю, що встановлюється законом;

2) мандати національного законодавчого органу мають бути об'єктом вільного змагання кандидатів у ході всенародних виборів;

3) гарантування повнолітнім громадянам загального та рівного виборчого права;

4) забезпечення проведення таємного голосування та чесний підрахунок голосів і повідомлення про нього, опублікування офіційних результатів;

5) повага до права громадян добиватися політичних чи державних посад особисто чи як представники політичної партії чи організацій без дискримінації;

6) можливості створення політичних партій чи організацій та надання їм необхідних юридичних гарантій, змагатися між собою на основі рівності перед законом та органами влади;

7) проведення політичних кампаній в атмосфері свободи і чесності, виключення адміністративного впливу, примусу чи залякування, можливість висловлення вільних поглядів і оцінок, голосувати вільно, без побоювань покарання;

8) для всіх політичних груп та окремих осіб, які бажають взяти участь у виборчому процесі, забезпечення не встановлення будь-яких правових чи адміністративних обмежень для вільного доступу до засобів масової інформації на недискримінаційній основі;

9) забезпечення права кандидатів, що отримали, встановлену законом, необхідну кількість голосів, належним чином обіймати посаду та мати можливість залишатися на ній до закінчення строку своїх повноважень а бо до їх припинення іншим чином [3.].

Також, Копенгагенська нарада вперше у виборчій практиці задекларувала введення інституту іноземних та національних спостерігачів.

Важливим документом є «Декларація про критерії вільних і справедливих виборів» яка була прийнята у Парижі 26 березня 1994 року. Декларація деталізує критерії і принципи вільних виборів, урегульовуючи правила поведінки у виборчому процесі таких суб'єктів, як особи, кандидати та партії, держави [4.].

Аналіз цих та інших міжнародно-правових актів дає підстави стверджувати, що в цих актах декларуються лише принципи, основоположні засади справедливих і вільних виборів, але відсутні реальні механізми їх реалізації. Ця

проблема є особливо актуальною зважаючи на те, що в сучасних умовах удосконалилися технології і прийоми зацікавлених сил у порушенні виборчого законодавства.

Тому коли мова йде про відповідність виборів в Україні міжнародним стандартам то мається на увазі наскільки національне виборче законодавство відповідає, загальним принципам і нормам визнаними міжнародним співтовариством такими, що є обов'язковими для імплементації в національне законодавство та такими, що є обов'язковими при забезпеченні реалізації виборчих прав громадян країн учасниць.

Але необхідно також зазначити, що аналіз національного виборчого законодавства дає підстави стверджувати, що воно нерозривно пов'язане із міжнародними вимогами. Україна методично втілює міжнародні стандарти у національні правову систему, визнаючи тим самим, що дотримання та захист прав і свобод людини і громадянина, є метою та обов'язком держави, умовою суспільної стабільності держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 р. // Міжнародні документи ООН з питань прав людини. – К. : УПФ. Вид-во “Право”, 1995. – 12 с.

2. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права // Міжнародні документи ООН з питань прав людини. – К. : УПФ. Вид-во “Право”, 1995. – 40 с.

3. Документ Копенгагенского совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ // Международные акты о правах человека : сб. док. / сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева. – М. : НОРМА-ИНФРА. – М., 1999. – 753 с.

4. Декларация о критериях свободных и справедливых выборов. Принята на 154-й сессии Совета Межпарламентского Союза [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.democracy.ru/library/laws/international/_declaration1994.html.